

Прудіус Д.Р.

гр. ЕП-41

Національний університет

«Львівська політехніка»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Музиченко-Козловська О.В.

ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

До початку ХХ ст. основною метою розвитку світової економіки було матеріальне зростання. Лише після значного зростання кількості населення планети, а негативний антропогенний вплив на довкілля почав відчуватися на глобальному рівні, – постала проблема збалансування економічного та екологічного аспектів розвитку виробництва. Однак сталий розвиток не обмежується лише економічним чи екологічним аспектами у виробництві та споживанні.

Наукові дослідження проблем щодо сталого розвитку розпочали Г. Дейлі [1] та В. Вернадський [2]. Сучасними дослідниками проблем сталого розвитку є: В. Бабаєв [3], М.А. Лепський [4], Д.В. Зеркалов [5] та інші.

Сталий розвиток – це розвій, який передбачає задоволення потреб теперішнього часу, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти їхні власні потреби.

Щоб краще зрозуміти зміст поняття “сталий розвиток”, з’ясуємо спочатку, що означають терміни “економічне зростання” й “економічний розвиток”.

Економічне зростання – це збільшення валового національного продукту країни. Економічний розвиток означає зростання реального доходу на душу населення.

На відміну від економічного зростання, економічний розвиток означає покращення якості життя. Адже невпинне зростання може спричинити екологічні, енергетичні й інші проблеми. Сталий розвиток означає, що майбутні покоління матимуть не менше потужностей для свого розвитку, ніж теперішнє. Цими потужностями є запас капіталу й технологій. Екологічні засоби (ресурси довкілля) є так само капіталом, як і машини, заводи, дороги тощо. Підтримка запасу природного капіталу є складовою частиною сталого розвитку. Перехід до сталого розвитку передбачає екологізацію усіх аспектів життя суспільства.

Одним із способів зменшення негативного впливу на довкілля для країн, що розвиваються, є заміна застарілих, забруднюючих технологій на новітні, енергоощадні.

Глобальні цілі сталого розвитку ухвалили лідери 193 країн на період 2015-2030 років: світ без бідності; світ без голоду; хороше здоров’я; якісна освіта; гендерна рівність; чиста вода і санітарія; відновлювана і недорога енергія; хороша робота і економіка; інновації і якісна інфраструктура; зменшення нерівності; екологічно чисті міста і спільноти; відповідальне використання ресурсів; протидія зміні клімату; безпечне використання океанів; безпечне використання землі; мир і верховенство закону; співпраця заради сталого розвитку [6].

У 2014 році Україна вступила у фазу реформування старої системи, що дало поштовх до підписання у 2015 році Указу Президента “Про Стратегію сталого розвитку “Україна-2020” [7]. “Стратегія сталого розвитку “Україна-2020”” передбачає [7]:

- вектор розвитку – це забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя;

- вектор безпеки – це забезпечення гарантій безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій і приватної власності;

- вектор відповідальності – це забезпечення гарантій, закладених у конституції України;

- вектор гордості – це забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт.

На жаль, у Стратегії не сформульовано визначення поняття “сталий розвиток”, не визначено кількість та джерела фінансування передбачених програм.

Проаналізуємо, які витрати і доходи отримували держава і її громадяни за період 2014-16 рр., результати зведемо у таблицю.

Статистичні дані розвитку України за 2014-16 рр. [8]

№ п.	Назви показників	Періоди			Зміни (+,-), 2015/14	Зміни (+,-), 2016/15
		2014 р.	2015 р.	2016 р.		
1.	ВНД, млрд. грн.	1569	1964	2369	+ 395	+405
2.	Економічно активне населення, млн. осіб	19,04	17,40	17,30	- 1,64	- 0,1
3.	Кількість безробітних до економічно активного населення, %	9,7	9,5	9,7	- 0,2	+ 0,2
4.	Середньомісячна зарплата, % до попереднього періоду	93,5	79,8	109,0	- 13,7	+ 29,2
5.	Індекс споживчих цін, %	124,9	143,3	112,4	+ 18,4	- 30,9
6.	Витрати на продукти харчування, % від доходів	52	53	50	+ 1	- 3
7.	Витрати на відпочинок і культуру, % від доходів	1,8	1,5	1,4	- 0,3	- 0,1
8.	Капітальні інвестиції в охорону довкілля, млн. грн.	7960	7676	13390	- 284	+ 5714
9.	Курс дол. США за курсом НБУ, грн./ дол.	16	23	26	+ 7	+ 3

Як видно з таблиці, на шляху до сталого розвитку, в Україні за період 2015-16 роки покращилися такі показники: ВНД, середня зарплата, витрати на охорону довкілля. Однак ці позитивні зміни знівелювалися зростанням курсу долара.

Отже, залишилися не вирішеними такі проблеми на шляху до сталого розвитку України: підвищення стандартів життя; зменшення кількості безробітних; духовний розвиток населення; покращення якості довкілля.

1. *Herman E. Daly. Beyond Growth. The Economics of Sustainable Development.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.beacon.org/Beyond-Growth-P130.aspx>. 2. *Вернадский В.И. Экология – ноосфера.* – М., 1994. – 327 с. 3. *Проектне управління стратегією сталого розвитку територій: монографія / за заг. ред. В.М. Бабаєва; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова.* – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. – 194 с. 4. *Сталий розвиток суспільства: Запорізький регіональний досвід: монографія / Лепський М.А., Дударева І.В.; за заг. ред. М.А. Лепського.* – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2015. – 196 с. 5. *Зеркалов Д.В. Проблеми екології сталого розвитку: монографія / Д. В.Зеркалов.* – К.: Основа, 2013. – 430 с. 6. *Technical report by the Bureau of the United Nations Statistical Commission (UNSC) on the process of the development of an indicator framework for the goals and targets of the post-2015 development agenda – working draft, 2015.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/>. 7. *Стратегія сталого розвитку “Україна-2020” / Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>. 8. *Державна служба статистики України.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.